

Қош келдің, Рамазан!

AZANKZ

РУХАНИ ЖАҢАРУ АЙЫ –
РАМАЗАН
ҚҰТТЫ БОЛСЫН!

Қош келдің, Рамазан! ☽

РУХАНИ ЖАҢАРУ АЙЫ –
РАМАЗАН
ҚҰТТЫ БОЛСЫН!

**ЕРЖАН ҚАЖЫ МАЛҒАЖЫҰЛЫ ХАЗРЕТ,
ҚАЗАҚСТАН МҰСЫЛМАНДАРЫ ДІНИ
БАСҚАРМАСЫНЫҢ ТӨРАФАСЫ, БАС МҰФТИ**

*Мейірімді, рақымды Алланың
атымен бастаймын!*

Баршамызды қасиетті Рамазан айына аман-есен жеткізген Алла тағалаға сансыз шүкіршілік айтамыз.

Құрметті мұсылман бауырлар!

Әлем мұсылмандары мүбәрак Рамазанда Алланың рақымына бөленуді үміт етіп, сауабы мол ізгі амалдарды атқаруға ниетті. Сіздерді бір ай бойы жалғасатын ұлық Рамазан айының келуімен құттықтаймын! Алланың рақымы мен кешіріміне бөлейтін, әр игі амал еселеніп жазылатын Рамазанды асыға күткен баршамызға бұл қасиетті ай құтты болсын!

Құран Кәрімде айтылған Рамазан айының ерекшелігі сол, бұл мезгілде жасалған кез келген қайырлы амалдың сауабын санау мүмкін емес. Сондықтан айлардың сұлтаны болған Рамазан – Алла тағаланың мұсылмандарға берген сыйы әрі нығметі. Қасиеті мен шарапаты мол айда күнәларымыздан арылып, сауап жинауға, ішкі дүниемізді тазартып, Жаратушыға жақындауға берілген мүмкіндіктер көп. Мүбәрак Рамазанның құндылықтары мен қадір, қасиетін жақсы түсінген ізгі адамдар оразаға алты ай қалған сәттен бастап: «Раббымыз, бізді Рамазан айына аман-есен жеткізе гөр!» – деп дұға жасап, Жаратушымызға жалбарынған. Өйткені, адамның осы айда ұстаған оразасы, қосымша құлшылықтары, өзгелерге жасаған қайырымдылығы, барлық сауапты амалдары Алланың мейіріміне бөлеп, разылығын алуға жақындата түспек.

Ораза – Алла мен адамның арасындағы риясыз құлшылық, тек Раббымыздың разылығын көздейтін ұлық ғибадат. Хадис-құдсиде Алла Тағала: **«Аузы берік адам ішіп-жеуін Мен үшін доғарды. Ораза – Мені мен құлымның**

арасындағы ғибадат. Оған берілетін сыйды Мен ғана өлшеп, Мен ғана беремін. Аузы берік құлымның аштық пен шөлдегенде шығатын аузының ісі Мен үшін мисктен де артық», - дейді.

Рамазан – рухани жаңару айы. Жерді мекен еткен аң мен құстың, барлық тіршілік иесінің жыл мезгілдерінде жаңару, түлеу, өзгеру үдерісінен өтетіні белгілі. Ал Алланың адам баласына берген шексіз нығметі, теңдессіз сыйы саналған ораза – күнәға бетпе-бет келуден сақтайтын, жан-дүниемізді, мінез-құлқымызды жақсылыққа тәрбиелейтін, рухани түлеп шығатын құлшылық. Ауыз бекітудің адам өмірін ізгілікке бастайтынын білген пенденің одан, әсте бас тартуы мүмкін бе?! Олай болса, ораза ұстап, ұлы ғибадаттың сауабынан құр қалмайық, бауырлар!

Иман жолы сабырлық пен тақуалықты талап етеді. Ораза нағыз, шынайы тақуалық пен сабырлыққа жетелейді. Құранда Алла тағала: **«Ей, иман келтіргендер! Күнәлардан сақтанып, тақуалыққа жетулерің үшін сендерге бұрынғыларға парыз етілгендей, ораза парыз етілді»** («Бақара» сүресі, 183-аят), – деп бұйырған.

Биыл шіліңгір шілдеге тұспа-тұс келген оразада ауыз бекітуге күннің ыстығы немесе басқа да себептер кедергі бола алмайды деп сенеміз. Себебі, иманның бал дәмін татқан жан Алланың теңдессіз сыйынан шет қалғысы келмейтіні хақ. Пайғамбарымыз Мұхаммед (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын) бір хадисінде: **«Расында, әр адамға өзінің ниет еткен нәрсесі беріледі»**, – деген. Бұл – адам баласы өзінің ниетіне орай, мақсатына жетеді деген сөз. Кімде-кім сауабын Алладан үміт етіп, ораза ұстаса, күнәлары кешіріліп, Оның ризалығына бөленеді. Екі дүниеде де Алланың ризалығына кенелуден артық бақыт жоқ.

Қадірлі ағайын!

Қасиетті Рамазан айы құтты болсын! Ұстаған оразаларыңыз, дұға-тілектеріңіз қабыл болғай! Рамазан айында жасаған игі істеріңіз сауаптан жазылып, Алла тағала елімізге, жерімізге берекесін, мол ризығын жаудырғай! Мұратымыз асыл, дұғамыз қабыл болсын!

Мазмұны

– Оразаның маңызы және оның пайдалары.....	5
– Рамазан оразасы кімдерге парыз.....	7
– Сәресі және ауызашардың артықшылығы, ауызашар дұғасы...	7
– Оразаға қашан және қалай ниет етіледі.....	8
– Оразаның түрлері.....	9
– Рамазан оразасын басқа уақытта ұстауға рұқсат етілген жағдайлар және фидия мәселесі.....	10
– Оразаны бұзып әрі қазаны, әрі кәффәратты қажет ететін жағдайлар.....	12
– Оразаны бұзып, тек қана қазасын өтеуді қажет ететін жағдайлар.....	12
– Оразаны бұзбайтын нәрселер.....	13
– Ораза ұстаған адамға мәкруһ болатын нәрселер.....	13
– Ораза ұстаған адамға мәкруһ болмайтын нәрселер.....	14
– Ораза ұстаған адамға мұстахаб болатын амалдар.....	14
– Оразаға байланысты жиі сұралатын сұрақтарға жауап	16

ОРАЗАНЫҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ

Исламның бес шартының үшіншісі – Рамазан айында ораза ұстау. Рамазан оразасы хижреттің екінші жылында парыз болған.

Ораза – ниет етіп таң ағара бастағаннан кешке күн батқанша тамақ жемеу, ішпеу және жыныстық қатынаста болмау деген сөз. Рамазан айы кей жылдары 29 күн, ал кейбір жылдары 30 күн болады. Рамазан айы 29 күн болған кезде де толық болып есептеледі. Өйткені парыз болған нәрсе сол айда толығымен ораза ұстау. Сүйікті Пайғамбарымыз (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын) тоғыз мәрте Рамазан оразасын тұтқан. Бұл Рамазандардың төртеуі 29, ал бесеуі 30 күн болған.

Рамазан айы – мұсылмандар үшін қасиетті және берекелі ай. Ислам таңы осы айда атып, дүниені жарығына бөлеген, ұлы кітабымыз Құран Кәрім осы айда түсе бастаған.

Мың айдан да қадірлі болып есептелетін қадір түні де осы айдың ішінде. Ішкі дүниемізді жаман ойлардан және сыртқы дүниемізді жаман әрекеттерден тазартатын ораза осы айда ұсталады.

Ораза – бізді дүниеде жамандықтардан сақтайтын, ақыретте жәһаннамнан қорғайтын және күнәларымыздың кешірілуіне себепші болатын маңызды ғибадат. Сүйікті Пайғамбарымыз (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын) былай дейді: *«Кімде-кім сене отырып, сауабын Алладан күтіп Рамазан оразасын тұтса, өткен күнәлары кешіріледі»* (Риядус Салихин, II том 489 б.).

ОРАЗАНЫҢ ПАЙДАЛАРЫ

а) Ораза мінез-құлығымызды кемелдендіреді.

Ораза үнемі Алланы есімізге салып отырады, жауапкершілік сезімін арттырады. Жүрегімізді

жаман сезім мен ойлардан тазартып, басқаларға жамандық жа-саудан сақтандырады. Ораза мінез-құлқымызды жетілдіріп, тіпті періште сияқты халге жеткізеді. Ораза кездері харам нәрселерге қараудан, тілді өтірік және жаман сөздерден, құлақты харам нәр-селерді тыңдаудан, асқазанды харам нәрселерді жеуден, қолды жа-ман нәрселерді жасаудан, аяқты жаман жерге барудан қорғайды.

Оразаның парыз етілуінің сыры – мұсылманның Аллаға деген құлшылық міндетін орындауы және жамандықтардан сақ болуы.

ә) Ораза адамның мейірім және жәрдем сезімдерін күшейтеді.

Өмірінде аштықтың не екенін білмеген әл-ауқатты адам кедей-лер көрген аштық пен қиыншылықты жеткілікті түсіне алмайды. Бірақ осы адам ораза ұстаса, аштықтың не екенін түсініп, кедей-лердің қиыншылықтарын әлдеқайда жақсы сезінеді, оларға деген шапағат, мейірім сезімдері оянады. Нәтижесінде кедейлерге қол ұшын беріп, қиыншылықтарын жеңілдетеді.

б) Ораза адамдарға нығметтердің қадірін білуді үйретеді:

Адам қолында бар нығметтердің қадірін тек қолынан шығып кеткенде ғана біледі, кеш түсінеді. Бірақ болар іс болған соң оның еш пайдасы болмай қалады. Ораза ұстау арқылы адам нығмет-тердің қадірін әлдеқайда түсінетін болады. Бұл түсінік адамға қо-лындағы дәулет, нығметтердің қадірін біліп, оны берген Аллаға шүкір етуді үйретеді.

в) Ораза ұстау адамның денсаулығын жақсартады:

Бұл жайында сүйікті Пайғамбарымыз (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын) былай дейді: *«Ораза ұстаңдар дендерің сау бола-ды»* (Кәшфул-Хафа, II том 33 б.)

Жылдың он бір айында ас қорытумен шаршап, бөгіп қалған денедегі асқорыту мүшелері оразаның арқасында демалады. Ра-мазаннан кейін жақсы жұмыс істейді. Ғалымдар оразаның ден-саулық тұрғысынан организмге пайдалы екенін анықтаған. Нобель сыйлығының иегері Француз ғалымы, доктор Алексей Корель ораза жайында былай дейді: *«Ораза кезінде денеде жинақталып*

қалған қоректік заттар іске қосылады. Содан кейін олардың орнына жаңалары келеді. Осылайша денеде жаңару іске асады. *Ораза денсаулық тұрғысынан өте пайдалы»* (Хаят энциклопедиясы, «Ораза» бөлімі)

г) Ораза адамды сабырлы болуға үйретеді:

Ораза ұстау арқылы белгілі бір уақыт өзін жемеуге, ішпеуге үйреткен адам өмірде кездесетін қиыншылықтарға оңай алдырмайды. Қайғыларға шыдайды. Керек болса дұшпанмен соғысудан тайынбай сол жолда кездесетін қиыншылықтарға төзе біледі.

РАМАЗАН ОРАЗАСЫ КІМДЕРГЕ ПАРЫЗ?

Оразаның парыз болуының шарттары мыналар:

- 1) Мұсылман болу.
- 2) Ақыл есі дұрыс болу.
- 3) Балиғатқа жеткен болу.

Балиғат жасына жеткен, ақыл есі дұрыс әрбір мұсылман ер-әйелге Рамазан айында ораза ұстау – парыз. Бұл Алла Тағаланың әмірі. Жас балаларға ораза ұстау парыз емес. Бірақ зиян келтірмейтіндей түрде балаларды да бірте-бірте оразаға үйреткен жақсы.

Әйелдер етеккір кезінде және нифастағы (босанған) әйел осы күндері біткенше ораза ұстамайды, намаз оқымайды. Бұл жағдайлар біткеннен кейін ұстай алмаған оразаның қазасын ұстайды. Яғни қанша күн ұстамаса, сонша күн қазасын ұстайды. Бірақ намаздардың қазасын оқымайды.

СӘРЕСІ МЕН АУЫЗШАРДЫҢ АРТЫҚШЫЛЫҒЫ

Сәресіге тұрып, тамақ жеу мустахаб. Сүйікті Пайғамбарымыз (оған Алланың игілігі мен сәлем болсын) *«Сәресіде тамақ жеңдер, өйткені сәресі тамағында берекет бар»* (Риядус Салихин, II том 495 б.) деген. Сәресі тамағы ораза ұстауға күш береді. Дұғалар қабыл

болатын уақыттардың бірі – сәресі уақыты. Сәресіге тұрған адам тілектерін айтып дұға етіп Алла Тағаладан күнеларының кешірілуін сұрау керек.

Ораза ғибадатын бітіріп, ауызашар уақытына жеткен адам одан да көп бақытқа, қуанышқа кенеледі. Ұстаған оразасының сыйын алу үшін қиямет күні Алланың алдына барған кезде одан да үлкен қуанышқа кенеледі.

Осы турасында Пайғамбарымыз (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын) былай дейді: *«Ораза ұстаған адамға екі қуаныш бар: бірі – ауыз ашқан уақытта, екіншісі Аллаға қауышқан уақытта»* (Әт Тарғиб уәт Тарһиб, II том 81 б.) Сонымен қатар Пайғамбарымыз (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын) ауызашар уақытындағы дұғалардың кері қайтарылмайтынын, Алла тарапынан қабыл болатынын айтқан.

Ауызашар дұғасы:

«Аллаһуммә ләкә сумту уә бикә әмәнту уә аләйкә тәуәккәлту уә ала ризқикә әфтарту уә саумәл ғади мин шәһри рамаданә нәуәйту фағфирли мә қаддамту уә мә аххәрту».

Мағынасы: *«Уа Алла! Сенің ризашылығың үшін ораза ұстадым. Саған сендім, Саған тәуекел еттім, Сенің ризығыңмен оразамды аштым. Рамазан айының ертеңгі оразасына да ниет еттім. Енді менің өткендегі және келешектегі күнеларымды кешіре гөр!»*

ОРАЗАҒА ҚАШАН ЖӘНЕ ҚАЛАЙ НИЕТ ЕТІЛЕДІ?

Оразаның толық болуы үшін ниет ету шарт. Ниетсіз ораза қабыл болмайды.

Рамазан оразасына кешкі уақыттан бастап күн арқан бойы көтерілген уақытқа дейін ниет етуге болады.

Негізінде оразаға сәресі асынан кейін ниет етіледі. Бірақ сәресіде ояна алмай, ішіп-жеу уақыты біткенде оянған адам күн шығып кетсе

де күн арқан бойы көтерілгенге дейін сол күннің оразасына ниет етсе болады. Тек таң атқаннан (имсақтан) кейін оразаны бұзатындай нәрсе жасамауы шарт.

Сәресіге тұрғысы келмеген адам ертеңгі күннің оразасына ниет етсе, түнде қайтадан ниет етпесе де болады. Ал бірақ сәресіге тұрып, оразаға ниет етуді ұмытып кетіп, таңертеңгісін есіне түскен адам күн арқан бойы көтерілгенше ниет етсе болады. Осылай кеш ниет еткендердің оразаларында ешқандай кемшілік жоқ. Күн арқан бойы көтерілгеннен кейін оразаға ниет етуге болмайды. Рамазан айында ұстамаған оразаның басқа күндері қазасын ұстағанда ниеттің түнде жасалуы шарт. Кәффарат оразалары да осылай. Бұл оразаларға таң сәріден кейін ниет етуге болмайды.

Ниет негізінде жүректен, көңілден болу керек. Яғни түнде, ертең ораза ұстайтыны жайында шын жүректен ойлаған адам ниет еткен болып есептеледі. Ораза ұстау ниетімен сәресіге тұрған адамның бұл ойы да ниет болып есептеледі. Оразаға жүреппен ниет ету жеткілікті. Бірақ жүрегімен қоса тілмен жеткізсе одан да жақсы. Сондықтан ораза ұстайтын адам әрі жүрегімен, әрі тілімен ниет етіп: «Ниет еттім Рамазанның ертеңгі оразасын ұстауға» деп айқаны абзал.

ОРАЗА ТҮРЛЕРІ

Оразаның алты түрі бар:

1. Парыз оразалар: Рамазан айында ораза ұстау. Рамазанда ұсталмаған оразаның басқа күндерде қазасын ұстау және кәффарат оразалары парыз.

2. Уәжіп оразалар: Бір нәрсеге аталған оразалар мен бұзылған нәпіл оразалардың қазасын ұстау уәжіп.

3. Сүннет оразалар: Мухаррам айының тоғызыншы және оныншы немесе он бірінші күндері ораза ұстау сүннет.

4. Мустахаб оразалар: Қамари айлардың

(ай күнтізбесі бойынша) он үш, он төрт және он бесінші күндері аптаның дүйсенбі және бейсенбі күндері және Рамазаннан кейін Шәууәл айында алты күн ораза ұстау – мустахаб.

5. Мәкруһ болып есептелетін оразалар: Әр Мухаррам айының тек қана оныншы күні, тек қана жұма немесе сенбі күндерінде ораза ұстау мәкруһ.

6. Ораза ұстау харам болып есептелетін күндер: Рамазан айының бірінші күні мен Құрбан айының төрт күнінде ораза ұстау – харам. Өйткені айт күндері Аллаһтың құлдарына деген сый-сияпат күндері. Аллаһтың сый-сияпатынан бас тартуға болмайды.

РАМАЗАН ОРАЗАСЫН БАСҚА

УАҚЫТТА ҰСТАУҒА РҰҚСАТ ЕТІЛГЕН ЖАҒДАЙЛАР

Рамазан айында себепсіз ораза ұстамау әрі күнә, әрі жазасы ауыр. Бірақ кімде-кім төмендегідей жағдайларда болса Рамазан оразасын ұстамаса болады немесе бастаған оразасын бұза алады.

1) Ауру: Ауру адам ораза ұстаған жағдайда ауруының ұзақ созылып кетуіне байланысты қорықса, ораза ұстамай-ақ қоюға болады. Денсаулығы жақсарғаннан кейін ұстамаған оразаларының қазасын ұстайды.

2) Жолда жүру: Рамазан айында ең аз дегенде 90 шақырым қашықтыққа жолға шыққан жолаушы ораза ұстамаса болады. Сапар аяқталуымен оразаларының қазасын ұстайды. Ораза ұстау қиындық туғызбаса, жолаушының ораза ұстағаны әлдеқайда қайырлы.

3) Қауіп төнген жағдайда: өлтірілу немесе денесіне зиян келтірумен қорқытылған кісі оразасын бұза алады. Бұзған оразасын кейін ұстайды.

4) Аяғы ауыр және бала емізген жағдайда: Аяғы ауыр немесе бала емізетін әйел кісі ораза ұстаған жағдайда өзіне және балаға зиян келуінен қорықса ораза ұстамаса болады. Осы жағдайлар аяқталғаннан кейін ұстай алмаған күндерінің қазасын ұстайды.

5) Қатты аштық пен шөл қысқанда: Ораза ұстаған адам, аштық немесе шөл себебінен ақыл-есінен айырылып қалудан немесе денсаулығына зақым келуінен қорықса, оразасын бұзуына болады. Кейін қазасын ұстайды.

б) Қартайған және қуатсыздарға: Денесі күннен күнге шөгіп, қуаты қайтқан, оразаға шыдай алмайтындай әбден қартайған адам ораза ұстамаса болады. Мұндай адамдар кейін де оразасының қазаларын ұстай алмайтындықтан әр күннің оразасының орнына фидия береді.

ФИДИЯ

Ораза ұстауға күші жетпейтін, қуаты кетіп әбден қартайған адамдар мен үмітсіз аурулар Рамазан айының әр күні үшін фидия береді. Фидияның құны, бір міскінді тойдыру. Бұл фидияны Рамазан айының басында да, ортасында да, аяғында да беруге болады.

Қаласа фидияның бәрін бір кедейге жинап береді немесе бірнеше жағдайы жоқтарға берсе болады. Мұндай жағдайдағы адамдар фидия беруге дәрмені жетпесе Алладан кешірім сұрайды, ораза ұстауға әлі жетпейтін қариялар мен үмітсіз аурулар келешекте ораза ұстай алатындай денсаулығы жақсарса, ұстай алмаған оразаларының қазасын өтеулері керек. Күш-қуаты жететін кісінің алдындағы берген фидияларының үкімі болмай қалады, нәпіл садақалары сияқты болып қалады.

РАМАЗАНДА СЕБЕПСІЗ ОРАЗА ҰСТАМАУДЫҢ ҮКІМІ

Рамазан айында ораза ұстау – Алла Тағаланың әмірі. Мұсылмандар бұл әмірге мойынсұнуы керек. Егер бір мұсылман себепсіз Рамазан айында оразаға ниет етпей, тамақ ішіп-жесе ұстамаған күндерінің оразаларының қазасын ұстайды, кәффарат шарт емес. Өйткені кәффарат – ораза ұстамаудың емес, бастаған оразаны

бұзудың жазасы.

Рамазан айында себепсіз ораза ұстамаған адам күнә істеген болып, Аллаға жауап беретін болады. Сондықтан тәубе етіп, Алладан кешірім сұрап, көп кешіктірмей қазасын ұстауы шарт.

ОРАЗАНЫ БҰЗЫП ӘРІ ҚАЗАНЫ, ӘРІ КӘФФАРАТТЫ ҚАЖЕТ ЕТЕТІН ЖАҒДАЙЛАР

Бұлар екіге бөлінеді:

1. Ешқандай себепсіз әдейі жеу. Мысалы, әдейі жеу, ішу, темекі шегу т. б. Бұлардың барлығы тамаққа өткен кезде әрі қаза, әрі кәффарат керек. Бірақ ауызға салған азық ауызда езіліп, жұтылмайтын болса, дәмі де тамақтан өтпесе, ораза бұзылмайды. Бұл жайлы Хазіреті Әлидің риуаят еткен мына хадисі дәлел: «Ораза кіргеннен ғана бұзылады, шыққаннан емес».

2. Аузы берік жанның біле тұра зайыбымен жақындасуы. Пайғамбарымыз оған кәффарат үшін бір құл азат ету, оған шамасы жетпесе, екі ай қатарынан үзбестен ораза ұстау керектігін яки оған да күші жетпесе алпыс жоқ-жітікті тойдыру қажеттілігін айтады. Екі ай ораза ұстауға шамасы жеткен адам жоқ-жітіктерді тойдыру мүмкіндігін кәффарат жолына пайдалана алмайды.

ОРАЗАНЫ БҰЗЫП, ТЕК ҚАНА ҚАЗАСЫН ӨТЕУДІ ҚАЖЕТ ЕТЕТІН ЖАҒДАЙЛАР

1) Әдетте желінбейтін және дәрі ретінде қолданылмайтын нәрселерді жеу (топырақ, қағаз, мақта сияқты).

2) Мұрнына дәрі құю.

3) Құлақтың ішіне дәрі тамызу.

4) Дәрет кезінде аузынан немесе мұрнынан тамағына байқамай су кетіп қалу.

5) Аузына салған түрл-түсті жіптің бояуы шығып, түкірікпен араласып, оны жұтып қою.

6) Қиын жағдайда оразасын бұзу. Яғни біреудің күштеп, қорқытуымен оразасын бұзса.

7) Ұйықтап жатқанда басқа біреу аузына су немесе тамақ құйып жіберсе.

8) Өз қалауымен аузын толтырып құсу.

9) Әлі күн батпай тұрып, батты деп ойлап аузын ашу.

10) Сәресінің уақыты бітсе де, әлі уақыт бар деп жеу.

ОРАЗАНЫ БҰЗБАЙТЫН НӘРСЕЛЕР

1) Ораза ұстағанын ұмытып, ішіп-жеу (ұмытып кетіп жеп немесе ішіп қойған адам ораза екені есіне түссе, аузын шайып, оразасын жалғастырады. Ораза екені есіне түскеннен кейін тамағынан бір нәрсе өтсе, оразасы бұзылады).

2) Құлағына су кетіп қалу.

3) Көзіне дәрі тамызу.

4) Түнде жуыну қажет болғанымен таңертеңгісін жуыну.

5) Еріксіз құсса.

6) Ұйықтап жатқанда жыныстық жолдарынан сұйықтық бөлінсе.

7) Қан алдыру.

8) Еріксіз тамағына тозаң, түтін кіру.

9) Аузындағы түкірікті жұту.

ОРАЗА ҰСТАҒАН АДАМҒА

МӘКРУҢ БОЛАТЫН НӘРСЕЛЕР

1) Бір нәрсені жұтпаса да дәмін татып көру (егер күйеуі тамақтың тұзы себепті мазасын алып дау тудырар болса, ол кезде әйел жұтып қоймай тамақтың дәмін көре алады).

2) Түкірігін аузына жинап жұту (Егер аузындағы жиналған түкірігін сыртқа шығарғаннан кейін жұтса оразасы бұзылады).

3) Өзін әлсірететіндей дәрежеде қан алдыру, ауыр жұмыстар жасау.

ОРАЗА ҰСТАҒАН АДАМҒА МӘКРУҢ ЕМЕС НӘРСЕЛЕР

- 1) Раушан гүлі мен хош иісті нәрселерді иіскеу.
- 2) Тісті щеткамен тазалау.
- 3) Ауызды шаю.
- 4) Мұрынға су тарту.
- 5) Жуыну.

ОРАЗА ҰСТАҒАН АДАМҒА МҰСТАХАБ БОЛАТЫН АМАЛДАР

1. Бір жұтым су да болса сәресіде тұрып, ішіп-жеу. Пайғамбарымыз (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын) бұл тұрғыда: *«Сәресіге тұрыңдар. Өйткені, сәренің тамағында берекет бар»* (Бухари, Саум, 20). Басқа бір хадисінде: *«Сәресі тамағы берекет. Бір жұтым су да болса, оны тастамаңдар. Өйткені, Алла сәресіде тамақтанғандарға рақымдылық етіп, періштелері де олар үшін кешірім тілейді»* (Ахмед ибн Ханбәл, III, 44), – дейді.

Екінші шапақ атқанға дейін сәресіні кешіктіру де — мұстахап. Пайғамбарымыз (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын) *«Үмбетім ауыз ашарда асығып, сәресіні кешіктірген уақытта әрқашан жақсылықта»* (Бухари, Саум, 45), – деген.

2. Ауызды ақшам намазынан бұрын ашу. Намазда адамның көңілі ауыз ашуға ауып тұратындықтан, ауыз ашуға асығу - мұстахап. Бұған жоғарыда айтылған хадис куә. Сонымен қатар, ауызды құрма немесе сумен ашу - сүннет. Пайғамбарымыз (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын) осылай ашқан.

3. Ауыз ашарда мына дұғаны оқу - сүннет:

Оқылуы:

«Аллаһуммә ләкә сумту уә бикә әәмәнту уә ‘аләйкә тәуәк-кәлтү уә ‘ала ризқикә әфтарту уә сауәмәлғәди мин шәһри Рама-дана нәуәйтү, фәғфирли мәә қаддамту уә мә аххарту».

«Уа Алла! Сенің ризалығың үшін ораза ұстадым. Сенің берген ризығыңмен ауымды аштым. Саған иман етіп, саған тәуекел жа-садым. Рамазан айының ертеңгі күніне де ауыз бекітуге ниет ет-тім. Сен менің өткен және келешек күнәларымды кешір».

(Ауыз бекітерде айтылатын дұға. Оқылуы:

«Нәуәйтү ән асумә сауәмә шәһри Рамаданә минәл фәжри иләл мағриби халисан лилләһи тағалә. Аллаһу акбар!».

“Таңертеннен кешке дейін Алланың ризалығы үшін Рамазан айының оразасын ұстауға ниет еттім. Алла ұлы!”)

4. Аузы берік жандармен бірге ауыз ашу және жоқ-жітіктер мен кедейлерге қол ұшын беру – мұстахап. Пайғамбарымыз (оған Алла-ның игілігі мен сәлемі болсын) былай дейді: **«Аузы берік жанды ауызашарға шақырып тамақ берген — ораза ұстаған адамның алатынындай сауап алады. Аузы берік адамның сауабынан да еш нәрсе кемімейді»** (Тирмизи, Саум, 82; Ибн Мажә, Сиям, 48).

5. Таң уақыты кірмей жүніптік, хайыз және нифастан тазала-ну: Мұндағы мақсат – оразаны таза бастау. Бірақ аузы берік тұрып, жуынуға да болатынын ескерте кетейік. Мұндай кезде судың та-маққа кетіп қалмауын қатты қадағалау керек. Әйелдің хайыз яки нифас мерзімі түнде аяқталып, оразаға ниет етсе, және де жүніп кісі жуынбай ораза ұстаса, оразасы жарамды.

6. Аузы берік адамның жақсы сөздер сөйлеуі, бос сөз бен орын-сыз іс-қимылдардан бойын аулақ ұстап байсалдылық танытуы – мұстахап. Пайғамбарымыз (оған Алланың игілігі мен сәлемі бол-сын) былай дейді: **«Жалған сөйлеу мен жалған сөздермен әрекет етуді қоймаған адамның ішіп-жеуді ғана доғаруы Аллаға қажет емес»** (Ахмед ибн Ханбәл, VI, 34).

Басқа бір хадисінде: **«Небір ораза ұстағандар бар. Олар-дың оразасында шөлдеу мен аштықтан басқа**

ешқандай пайдасы болмайды. Нәбір түнде тұрып, нәпіл ғибадат еткендер бар. Бірақ бұл әрекетінен ұйқысыздықтан басқа ешқандай пайда таппайды» (Ибн Мажә, Сиям, 21). Сонымен қатар, Рамазанда «Мен оразамын» деу – сүннет. Пайғамбарымыз (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын) былай дейді: «Кімде-кім аузы берік болса, жаман сөз сөйлемесін. Дауыс көтеріп, айқай шығармасын. Біреу оған тіл тигізсе немесе онымен керіскісі келсе оған: «Мен оразамын» десін» (Бухари, Саум, 2).

7. Аузы берік адам бос уақыттарын нәпіл ғибадаттармен, ғылыммен, Құран оқумен, зікір, салауат айтумен өткізу керек. Пайғамбарымыз (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын) Рамазанда «Жебірейіл екеуі бір-біріне кезекпе-кезек Құран оқып, тыңдасатын» (Бухари, Бәдул-Уахи, 5).

8. Жалпы Рамазан айының ең соңғы он күнінде иғтиқафқа кіру – сүннет. Пайғамбарымыз (Оған Алланың игілігімен сәлемі болсын) Рамазанның ең соңғы он күнінде көп ғибабат жасайтын (Муслим, Иғтиқад, 8).

Ислам ғылымхалы кітабынан

ОРАЗАҒА БАЙЛАНЫСТЫ ЖИІ СҰРАЛАТЫ СҰРАҚТАР

Құрметті жамағат! Алла қаласа 2014 жылдың маусым айының 28-жұлдызында қасиетті Рамазан айына қадам басамыз. Кітапшамызда өткен жылдан алған тәжірибе нәтижесінде «жиі қойылған сұрақтарды» сіздердің назарларыңызға ұсынғалы отырмыз.

Сұрақ: Алматы қаласы мен Қазақстанның өзге де аймақтарының ораза кестесін қай жерден жүктеп алуға болады?

Жауап: «Ораза кестесін» azap.kz сайтынан жүктеп аласыз. Ол үшін «кестені жүктеу» деген сілтемеге басып, өзіңізге қажет қаланы таңдайсыз.

Сұрақ: Намаз оқымайтын болсам да ораза ұстай берсем бола ма?

Жауап: Әрине, болады. Ораза Исламның бес парызының бірі, өз алдына жеке-дара құлшылық. Намаз оқымаған адам да ораза ұстай алады. Ораза – Ұлы Жаратқанға жақындаудың бір түрі. Мұны болмайды деп тыю дұрыс емес. Намаз оқымайтын кісі ораза арқылы дінге бір табан жақындап, келер жылдары намазға жығылуы әбден мүмкін. Ораза ұстаған кісіге «Оразаң қабыл болсын!» деп де-меу беріп, мұсылманшылыққа даналықпен шақыру – саналы әрбір мұсылманның міндеті.

Алла қаласа, сіздің оразаңызды қабыл етеді.

Сұрақ: Ауыз бекітер алдында не айту қажет?

Жауап: Оразаға былай деп ниет ету керек:

«Алланың разылығы үшін Рамазан айының оразасын таңнан кешке дейін ұстауға ниет еттім».

Сұрақ: Ауыз ашар алдында не айту керек?

Жауап: Ауыз ашар алдында:

«Аллаһумма, ләкә сумту, уә бикә әмәнту, уә ʔалийәкә тәуәккәлту, уә ʔалә ризқыйкә әфтәрту»

Мағынасы: *«Ей Аллаһым, Сен үшін ораза тұттым, Саған иман келтірдім, Саған тәуекел еттім және де Сен нәсіп еткен ризықпен ауызымды аштым»*

Ал ашқаннан соң:

«Захаба ззама-у уәбтәлләтиль-ʔурукъ, уа сәбәтәль-әжру инша-Аллаһ»

Мағынасы:

«Шөліміз қанды, сусындадық, Алла қаласа сауап та күтіп тұр»

(Әбу Дауд 2357)

Сұрақ: Ораза кезінде немен айналысқан жақсы?

Жауап: Ораза кезінде көп құлшылық жасап, садақа беру, адамдарға жақсылық жасау, Құран оқумен айналысқан абзал. Егер ораза кезінде демалыс алуға мүмкіндік болса, уақыттың басым бөлігін мешітте Алла Тағалаға құлшылық қылумен өткізген абзал.

Сұрақ: Сәресін міндетті түрде ішу қажет

не? Егер мен сәресіне ұйықтап қалып, күні бойы ешнәрсе ішіп-жемесем, ораза ұстаған болып саналам ба?

Жауап: Егер сіз сәресіне ұйықтап қалған болсаңыз оразаңызды жалғастыра аласыз. Ең бастысы, ауыз ашарға дейін ешнәрсе ішіп-жемесеңіз болғаны. Бірақ сәресін жіберіп алудан сақ болыңыз.

Пайғамбарымыз (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын) Рамазан айында ауыз ашарға асығатын әрі өзгелерге де осыны айтатын. Сонымен қатар, Ол (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын) таң алдында сәресі ішуді бұйырған және де сәресі ішуді таң намазы кіргенде тоқтатуды бұйырған.

Алла Елшісі (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын) былай деген: *«Сәресінде береке бар, сондықтан оны жіберіп алмаңыздар, сәресіге тым болмаса су ішіңдер. Расында Алла Тағала мен періштелер сәресі ішкен адамды жарылқайды».* (Ахмад)

Сұрақ: Ауыз ашуға асығуға бола ма?

Жауап: Алланың Елшісі (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын) былай деген: «Ауыз ашуға асығуда береке болады» (Әл-Бұхари, 1957; Муслим, 1098)

Сұрақ: Ауызды немен ашқан дұрыс?

Жауап: Алланың Елшісі (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын) былай деген: *«Кімде құрма болса сонымен ауыз ашсын, ал кімде жоқ болса, сумен ашсын, расында су-тазартушы».* (Ахмад № 15798, Әт-Тирмизи № 695, Әбу Дауд № 2355)

Сұрақ: Таң намазынан соң күн шыққанға дейін ішіп-жеуге бола ма?

Жауап: Таң намазы уақыты кірген соң ішіп-жеуге болмайды.

«Таңнан, қара жіптен ақ жіп (қараңғылықтан сәуле) айрылғанға дейін ішіңдер, жеңдер де сосын оразаны кешке дейін толық орындаңдар» (Бақара сүресі, 187 аят)

Сұрақ: Егер ораза кезінде ұмытып бір нәрсе ішіп-жеп қойған болсам оразам бұзыла ма?

Жауап: Тамақты я болмаса суды ұмытып ішіп

қою оразаны бұзбайды. Аузыңыздың берік екендігі есіңізге түскен бетте ішіп-жеуді тоқтатыңыз.

Пайғамбарымыздың (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын) мынандай хадисі бар: *«Кімде кім ұмытып ішіп я жеп қойса, оразасын жалғастырсын. Расында ол адамға Алла Тағала Өзі ішкізіп-жегізді».* (Әл-Бұхари, 6669)

Сұрақ: Екі күн қатарынан ауыз ашпай ораза тұтуға бола ма?

Жауап: Жоқ, болмайды.

Әбу Сағид (ол кісіге Алла разы болсын) Пайғамбарымыздың (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын) былай дегенін естіген: *«Ауыз ашпастан ораза ұстамаңдар, кімде-кім осылай істегісі келсе, таң алдында тамақ жесін».* (Бұхари, 1963)

Сұрақ: Оразаны бірнеше күн ғана ұстаса бола ма? Мысалы, басында үш күн, аяғында үш күн.

Жауап: Жоқ, олай ұстауға тиым салынған.

«Рамазан айы сондай бір ай, ол айда адам баласына тура жол және (ақ пен қараны) айыратын дәлел түрінде Құран түсірілді. Сендерден кім Рамазан айына жетсе, толық ораза ұстасын» (Бақара сүресі, 185 аят)

Сұрақ: Ораза кезінде мені басқа қалаға іс-сапарға жібереді. Сол кездері оразамды тоқтата тұрсам бола ма?

Жауап: Алла Тағала сапардағы адамға оразасын тоқтатуға рұқсат берген. Тіпті ол адам сапарда ешқандай қиындық көрмесе де. Алайда қаза болған оразаңызды өтейсіз. Алла Тағала былай дейді:

«Ал біреу науқас не сапарда болса, басқа күндерде санын толтырсын. Алла Тағала сендерге жеңілдік қалайды, ауырлық қаламайды» (Бақара сүресі, 185 аят)

Сұрақ: Өзге қалаға іс-сапарға кетіп бара жатсам да ораза ұстай берейін бе?

Жауап: Иә, ұстай беруіңізге болады.

Хамза ибн Амр әл-Әсләми (оларға Алла разы болсын) Алла Елшісінен былай деп сұрайды:

«Ей Алланың Елшісі, сапар кезінде ораза тұтұға күшімнің жететінін білемін. Егер ораза ұстар болсам ол күнә болып саналады ма?» Пайғамбарымыз (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын): «Бұл Алла Тағаланың берген жеңілдігі, кім қаласа амал етсін, ал егер кімде-кім ораза ұстар болса, күнә болып саналмайды». (Муслим, 1891)

Сұрақ: Ораза кезінде сүндетке отырғызуға (той жасауға т.б.) бола ма?

Жауап: Ия, ораза уақытында балаңызды сүндетке отырғыза аласыз (той жасай да аласыз). Бірақ қонақтарға арналған дастарханды ауыз ашқаннан соң жаюыңыз керек.

Сұрақ: Ораза кезінде спортпен шұғылдануға бола ма?

Жауап: Әрине, болады. Дегенмен ораза кезінде ағзамыздың әлсіреп тұратындығын ескеруіңіз қажет. Мүмкіндігінше ораза кезінде үзіліс жасай тұрғаныңыз дұрыс.

Сұрақ: Ораза кезінде түкірік жұтып қойса не болады?

Жауап: Түкірікті жұту – оразаны бұзбайды. Алайда түкірікті әдейілеп жинап алып жұтса, ораза бұзылады.

Сұрақ: Ораза уақытында сағыз шайнасам бола ма?

Жауап: Жоқ, болмайды. Себебі сағыздың құрамында қант я болмаса алмастырушы бар. Сондай-ақ аш қарынға сағыз шайнаған кезде асқазан сөлін сорып, гастрит немесе асқазан жарасының асқынуына апаруы мүмкін.

Сұрақ: Ораза кезінде крем жағуға бола ма?

Жауап: Иә, болады. Бастысы ішке қолданбаса болғаны.

Сұрақ: Ораза кезінде тамаққа жіберіп алмай тіс пастасымен ауыз тазалауға бола ма?

Жауап: Тіс пастасын пайдалануға болады. Алайда мэкруһ болып есептеледі. Тіс пастасымен тісті тазалаған кезде оның дәмі толықтай ауыздан кетпейінше түкірікті жұтуға болмайды. Тіс пастасының асқазанға түсуі – оразаны бұзады. Тазалап болған соң ішке су кетіп қалмауын қадағалай отырып, мұқият ауызды шайқау

қажет. Тіс пастасының орнына сүннет болып табылатын мисуакты қолданған абзал.

Сұрақ: Соңғы кездері тісім жиі қанап кете береді. Қанаған мезетте аузыма түкірігімді жинап түкіріп тастаймын, кейде ұмытып кетіп жұтып қоямын. Осындай жағдайда оразам бұзыла ма? Бұзылған жағдайда не істеуім қажет?

Жауап: Ораза бұзылмайды, бірақ қанды әдейілеп жұтудың қажеті жоқ. Бұл жағдайда сізге өте сақ болу қажет.

Сұрақ: Ораза кезінде күндіз шылым шегуге бола ма?

Жауап: Жоқ, рұқсат жоқ. Исламда шылым шегуге мүлде тиым салынған.

Сұрақ: Оразада насыбайға рұқсат беріле ме?

Жауап: Жоқ, рұқсат жоқ. Себебі ол есеңгіретуші зат болып табылады.

Сұрақ: Аузым берік кезінде душ, ванна қабылдай аламын ба?

Жауап: Болады, алайда қажет жағдайда ғана. Алла Елшісі (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын) ораза кезінде ыстығын басу үшін тісін мисуакпен тазалап, басына су құйған. (Ахмад, 15473; Әбу Дәуд, 2365)

Сұрақ: Ораза уақытында аузымды жай ғана шайқасам бола ма?

Жауап: Ораза кезінде ауыз қуысы мен мұрынды сумен шайқау – оразаны бұзбайды. Егер сіз суды жұтып қойған болсаңыз, оразаңыз бұзылады. Бірақ сол күнгі оразаның қазасын өтейсіз.

Пайғамбарымыз (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын) былай деген: «Ораза кезінен тыс уақытта мұрныңды жақсылап шайқа». (Әт-Тирмизи, 788)

Сұрақ: Ораза уақытында тырнақ алып, шаш кесуге бола ма?

Жауап: Тырнақ пен шаш алуға болады. Мұны ғұсылдың алдында жасаған абзал.

Сұрақ: Ораза кезінде күндіз әйеліммен жақындасып қойдым. Енді бір күнім қазалама бол-

ды. Оны қалай өтесем болады?

Жауап: Рамазанда күндізгі уақытта жақындасып қойған ерлі-зайыптылардың оразасы бұзылып қана қоймай, кәффарат ретінде екі ай толық ораза ұстайды. Ал егер оған шамасы жетпесе 60 міскінді тамақтандырады. (Бұл жайлы Әбу һурайрадан (оған Алла разы болсын) жеткен хадисте айтылады). (Әл-Бұхари, 6087, 6164. Муслим, 1111)

Егер білмей немесе ұмытып жақындасып қойған болса, ораза бұзылған болып саналмайды. Ораза екендігі еске түскен сәтте тоқтату қажет.

Сұрақ: Ораза кезінде ауыз ашқаннан соң ерлі-зайыптыларға жақындасуға бола ма?

Жауап: «Сендерге оразаның кешінде әйелдеріңе жақындасу халал етілді. (Өйткені бір-біріңді қорғауда) олар сендерге киім, сендер де оларға киім іспеттісіңдер». (Бақара сүресі, 187 аят)

Сұрақ: Ораза кезінде әйеліңді (күйеуіңді) құшақтап, сүйеге бола ма?

Жауап: Айша анамыз (ол кісіге Алла разы болсын) былай деген: «Ораза кезінде Пайғамбар өзінің жарларын құшақтап, сүйетін еді, алайда ол өз-өзін сендердің кез келгендеріңнен мықты ұстайтын». (Әл-Бұхари, 1927)

Сұрақ: Ораза уақытында жүніп болып қалсам оразам бұзылады ма?

Жауап: Қалауынан тыс жүніп болып қалған адамның оразасы бұзылмайды. Сізге ғұсыл алу қажет болады.

Сұрақ: Ораза кезінде етеккір келіп қалған жағдайда не істеу керек?

Жауап: Ол жағдайда оразаны тоқтату қажет. Әбу Саид әл-Хуридан (ол кісіге Алла разы болсын) жеткен хадисте былай делінеді: **«Етеккір кезінде ораза мен намаз тоқтатылмайды ма?»**. (Әл-

Бұхари, 1951; Муслим, 889)

Етеккір мерзімі аяқталған соң әйел адамдар ұстамаған күндерінің қазасын өтейді.

Сұрақ: Ораза кезінде емізулі сәбиі бар ана-

лар не істесе болады?

Жауап: Ең дұрыс деген пікірге сүйенер болсақ, аяғы ауыр немесе емізулі баласы бар әйелдерді ауру деп қарастырады да оларға ораза тұтпауға рұқсат береді. Бірақ ол қаза болған күндердің қазасын өтеуі тиіс. Пайғамбарымыз (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын) былай дейді: *«Алла Тағала оразаны және намаздың жартысын жолаушыға жеңілдетті, әрі Ол аяғы ауыр және емізулі баласы бар әйелдерге оразаны жеңілдетті».* (Әт-Тимрмизи, 3/85, ол бұл хадисті хасан хадис деген)

Сұрақ: Егер ораза кезінде әлсіздікті сезінсем оразамды бұза алам ба?

Жауап: Егер біраз күннің ішінде оразаны жалғастыру ауыр болып жатса, ол күндері оразаны тоқтата тұруға болады. Кейде ораза ұстаушыға қауіп төнер болса, оразаны ашуға міндетті болып қалады (мысалы, дәрігердің айтуымен). Алла Тағала былай дейді:

«Ол сендерге дінде қиындық қылған емес» (Бақара сүресі, 78 аят)

Әлсіздікті сезініп, оразасын ашқан адам денсаулығы жақсарған соң қаза болған күндерін өтеуі қажет.

Сұрақ: Әлсіз адамдар (аурушаң) не істесе болады?

Жауап: Кімде-кімнің ораза ұстауға мүлде шамасы келмейтін болса (яғни, бірде болмаса бірде ұстайтын жағдайы мүлде жоқ, мысалы қарт я болмаса аурушаң жан) ол адамға ораза ұстау міндетті емес, алайда ол әр күніне бір міскінді тамақтандырып отыруы қажет. Абдуллаһ ибн Аббас (ол кісіге Алла разы болсын) Алла Тағаланың мынандай сөзін оқыған: *«... Және сондай ораза күш келетіндер, (кәрі не аурулар) бір міскіннің тамағын төлесін»*

(Бақара сүресі, 184 аят)

Сұрақ: Ораза кезінде жүрегім айнып, құсып қойдым. Оразам бұзылды ма?

Жауап: *«Кім еркінен тыс құсып қойған болса, оразасының орнын толтырмайды. Ал кімде-кім әдейілеп құсқан болса, сол күннің қазасын өтейді»*

(Ахмад, 10085; Әбу Дәуд, 2370; Әт- Тимрмизи, 720; Ибн Маджа, 1676)

Сұрақ: Ораза айтты қалай қарсы алған дұрыс?

Жауап: Ораза айт кезінде мерекелік дастархан жасап, туыстар мен достарыңызды қонақ қылуға болады. Ал өздеріңіз туыстарыңызды зиярат етіп қайтыңыздар. Ең бастысы, мереке екені сезілсе болғаны.

Сұрақ: Оразадан соң ұсталатын нәпіл ораза туралы естідім. Ол қандай ораза және де оны қалай ұстау керек?

Жауап: Рамазан айынан соң Шәууәл айында 6 күн ұсталатын ораза сүннет болып табылады. Ауызды үзіліс жасай отырып бекітсе болады, яғни басында 2 күн, ортасында 2 күн, соңында 2 күн. Бұл кезде де әдеттегі ораза секілді таңнан кешке дейін ішіп-жеуден, жыныстық қарым-қатынастан және де оразаны бұзатын өзге де нәрселерден тиыласыз. Бұл оразаны «Ораза айт» мейрамынан соң бастауға болады.

Пайғамбарымыз (оған Алланың игілігі мен сәлемі болсын) былай деген: *«Кімде кім Рамазан айында ораза тұтып, артынан Шәууәл айында алты күн ораза ұстар болса, бір жыл ораза тұтқандай болады»* (Муслим)

Ұстаған оразамыз бен жасаған дұғаларымызды Алла Тағала қабыл етсін!

Алматы Орталық мешіті
www.ramadan.azan.kz

АЛМАТЫ ҚАЛАСЫНЫҢ ОРАЗА ЖӘНЕ НАМАЗ КЕСТЕСІ

2014 жылдың Рамазан айына арналған (хижра жыл санауы бойынша 1435 жыл)

Рамазан айының реті	Апта күндері	Маусым және Шілде айы	Таң намазы	Күннің шығуы	Бесін намазы	Екінті намазы	Ақшам намазы (Ауыз ашар)	Құптан намазы
1	Сенбі	28.	2:58	5:16	12:57	18:16	20:44	22:08
2	Жексенбі	29	2:59	5:16	12:58	18:16	20:44	22:08
3	Дүйсенбі	30	3:00	5:17	12:58	18:16	20:44	22:08
4	Сейсенбі	01	3:01	5:17	12:58	18:16	20:44	22:08
5	Сәрсенбі	02	3:02	5:18	12:58	18:16	20:44	22:08
6	Бейсенбі	03	3:03	5:18	12:58	18:16	20:43	22:07
7	Жұма	04	3:04	5:19	12:59	18:16	20:43	22:07
8	Сенбі	05	3:04	5:19	12:59	18:16	20:43	22:07
9	Жексенбі	06	3:06	5:20	12:59	18:16	20:43	22:07
10	Дүйсенбі	07	3:07	5:21	12:59	18:16	20:42	22:06
11	Сейсенбі	08	3:08	5:21	12:59	18:16	20:42	22:06
12	Сәрсенбі	09	3:10	5:22	12:59	18:16	20:41	22:05
13	Бейсенбі	10	3:11	5:23	13:00	18:16	20:41	22:05
14	Жұма	11	3:12	5:24	13:00	18:15	20:40	22:04
15	Сенбі	12	3:14	5:24	13:00	18:15	20:40	22:04
16	Жексенбі	13	3:15	5:25	13:00	18:15	20:39	22:03
17	Дүйсенбі	14	3:17	5:26	13:00	18:15	20:39	22:03
18	Сейсенбі	15	3:18	5:27	13:00	18:14	20:38	22:02
19	Сәрсенбі	16	3:20	5:28	13:00	18:14	20:37	22:01
20	Бейсенбі	17	3:21	5:29	13:00	18:14	20:37	22:01
21	Жұма	18	3:23	5:29	13:00	18:13	20:36	22:00
22	Сенбі	19	3:25	5:30	13:01	18:13	20:35	21:59
23	Жексенбі	20	3:25	5:30	13:01	18:13	20:35	21:59
24	Дүйсенбі	21	3:28	5:32	13:01	18:12	20:34	21:58
25	Сейсенбі	22	3:30	5:33	13:01	18:12	20:33	21:57
26	Сәрсенбі	23	3:31	5:34	13:01	18:11	20:32	21:56
27	Бейсенбі	24	3:33	5:35	13:01	18:11	20:31	21:55
28	Жұма	25	3:35	5:36	13:01	18:10	20:30	21:54
29	Сенбі	26	3:36	5:37	13:01	18:10	20:29	21:53
30	Жексенбі	27	3:38	5:38	13:01	18:09	20:28	21:52

- Шілденің 23-нен 24-не қараған түн – Қадір түні (Ләйләтул- қадір). Бұл түнді құлшылықпен, Аллаға жалбарынып, дұғамен өткізу қажет.

- Пітір садақаны Рамазан айы басталған күннен Ораза айт намазына дейін беруге болады. Пітір садақ Қазақстан бойынша кемінде 200 теңге.

- Шілденің 28- күні Ораза айт мейрамы басталады. Айт намазы дүйсенбі күні, таңғы сағат 6: 30 да оқылады.